

ПО СЛЕДИТЕ НА РОДНОТО КНИГОИЗДАВАНЕ

Стела Асенова

В края на 2006 г. великотърновското Университетското издателство „Св. св. Кирил и Методий“ издаде книгата **„Българско книгоиздаване. Ретроспекции. Тенденции. Структури. Модели“**. Негов автор е преподавателят от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ доц. д-р Лъчезар Георгиев. Книжното тяло съдържа 344 страници текст с отлично оформление, стилизиран графичен дизайн, черно-бели илюстрации и факсимилета. Всичко това е затворено между твърди, ламинирани корици, които са не само приятни за докосване от читателя, но привличат вниманието му със своите естетически параметри. Изданието е плод на няколкогодишни наблюдения на автора по конкретни и актуални проблеми на българското книгоиздаване.

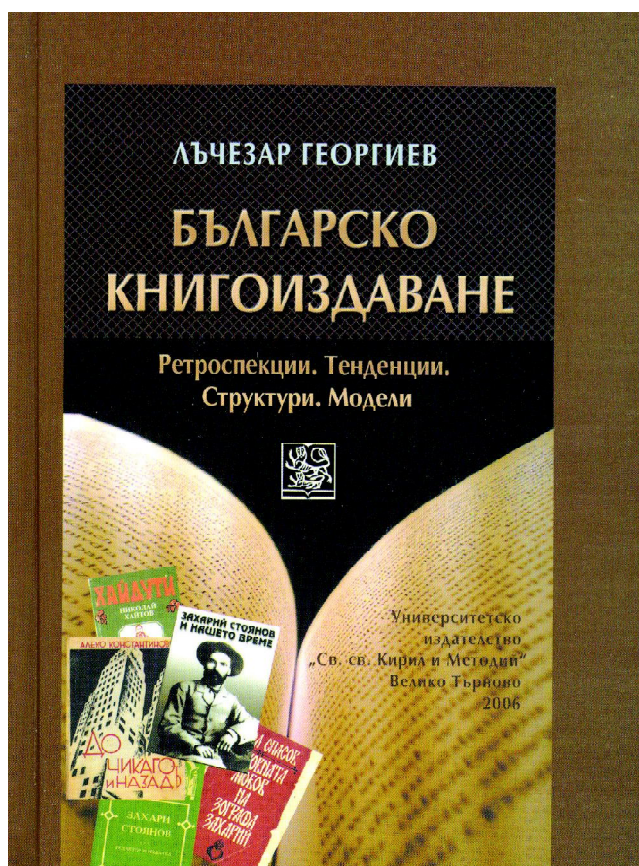
В началото авторът застъпва историческите проблеми на българската книга от зората на Възраждането до 1944 г. Главата е озаглавена **„Ретроспективен преглед на родното книгоиздаване“**. В първата част от главата – **„Печатарското дело и българската книга – ускорение и национална индетичност“**, са разгледани аспектите при родното печатане на книги, вестници и други материали в рамките на българските земи. Авторът акцентира върху печатницата на Дунавската област – Русе, печатниците на българи и арменци с българско самосъзнание в Цариград, както и онези полиграфически структури и печатни издания извън рамките на Османската империя, които изиграват ролята на печатници и печатни органи през епохата на националноосвободителното движение.

* **Георгиев, Лъчезар.** Българско книгоиздаване. Ретроспекции. Тенденции. Структури. Модели. В. Търново, Унив. изд. Св. св. Кирил и Методий, 2006. 344 с.

Сред имената на видните личности, дали облик на издателската и печатарската дейност на българската емиграция в чужбина, са Георги С. Раковски, Пандели Кисимов, Любен Каравелов, Христо Ботев, хаджи Димитър Паничков и др.

Новото българско книгоиздаване след Освобождението, като наследник на възрожденската издателска дейност, също не отбягва от полезрението на автора. В този част се акцентира върху създаването на Държавната печатница в София; Областната печатница в Пловдив, който до 1885 г. е център на Източна Румелия.

По-нататък Л. Георгиев разглежда проблемите в издателското дело в изпълнената с архивни документи, позовавания и археографски наблюдения глава **„Издателски процеси между двете световни войни“**. В нея се правят някои характеристики и се анализират управленските процеси на печатното дело у нас след Първата световна война. Тогава можем да посочим имената и дейността на едни от най-изтъкнатите печатари и издатели – наследниците на издателя Христо Г. Данов, акционерно дружество и книгоиздателство „Хемус“, Юрукови, Гео Милев, Стилиян Кутинчев, Стоян Атанасов, Тодор Синджирлиев и др. Издателската дейност според автора намира израз в солиден брой издания, популярни библиотечни поредици, широко тематично разнообразие. Неслучайно между двете световни войни са създадени шедьоврите на родната ни поезия, белетристика, пътеписна и преводна литература от класиката, излезнали не само от реномираните и известни печатници, но и от по-малките издателски къщи. На ре-

дица места авторът прави аргументирани изводи и оценки, анализира цитираните текстове.

Следващия етап е втора глава от изданието *„Структури и модели в българското книгоиздаване – исторически и съвременни аспекти“*. В тази част от своето изследване Л. Георгиев представя някои интересни особености върху интересни личности, дали своя принос за редактирането и издаването на възрожденската книга, за нейното илюстриране. Между тях са възрожденският издател Тодор Хрулев и историческият живописец на литографии Николай Павлович, който също поддържа тесни връзки с печатари и издатели. Личността на Н. Павлович е изключително интересна; в текста, поднесен от Л. Георгиев, живописецът се проявява тъй като той се проявява и като издател, и като ценител на книгата. Синът на Христати Павлович е роден в Свищов, получава солидно за времето си образование във Виена и Мюнхенската художествена академия. В текста на „Българско книгоиздаване“ Л. Георгиев увлекателно раз-

казва за връзките на Н. Павлович с печатницата на Алфонс Дюр в Лайпциг, с Императорска кралска придворна печатница за художически творби на Райнфенщайн и Реш, с пловдивския издател Христо Г. Данов, с управителя на книжарницата на Българско печатарско дружество „Промисление“ Иван Говедаров, с издателя-печатар във Виена Янко С. Ковачев и още много личности, дали принос за културните и издателските процеси у нас през описваната епоха.

Разгледано е развитието на ръкописната книга и раждането на нов вид книжнина – пътеписната литература. Тя според Л. Георгиев води началото си от Търновската книжовна школа и преди всичко благодарение произведението на българския книжовник Константин Костенечки. За този тип литература имаме сведения от Късното средновековие. Една интересна форма от тази епоха е *„Слово за светите места в Ерусалим“*, което е част от Бдинския сборник от 1360 г. От далечното четирнадесето столетие пътеписната литература преминава в различни фази на развитие, за да стигне до знаменития пътепис на Алеко Константинов *„До Чикаго и назад“*. Постепенно във времето между двете световни войни пътеписът като форма на литература се усъвършенства, намира подобаващо място и в издателските процеси.

В следващият етап от разглежданите проблеми авторът акцентира на дизайна и оформителските подходи при създаването на съвременната книга. Една от интересните особености е разглеждането на специфичните изисквания при композиране на съвременното книжно тяло. Интересни акценти при оформлението на книгата се постигат според автора чрез удачното използване на шрифта и разположението на илюстрацията.

В главата *„Европейски проекции в съвременното българско книгоиздаване“* са разкрити новите изисквания и тенденции при създаването на книгите, в тяхното разпространение и реклама.

В отделна студия авторът говори за философските и езикови промени, настъпващи у нас при създаването на книжната реклама и в начина, по който се рекламира българската книга в новия век.

„Велико Търново – съвременен център за издателски бизнес“ е едно от най-новите проучвания на автора. Според него в годините на демократичния преход в града са създадени голям брой полиграфически и из-

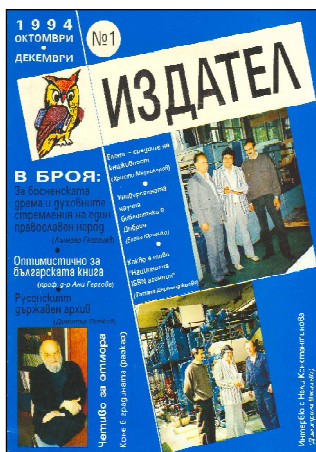
дателски комплекси, които издават значителен брой издания на научната, художествена и преводна литература и трайно се установяват не само на регионалния и националния книжен пазар, а и в международен мащаб.

В последната част от своето изследване е разгледана „историческата тема в българската книга“, където виждаме доминирането на художествената и научна литература в исторически план. Тя води началото си от 30-те – 40-те години на миналото столетие, продължила своето развитие с бърз напредък и в наши дни. Но се наблюдава другата тенденция, за създаването на енци-

клопедични издания, книги за ученици и студенти реализирани от различните издателства през предходните години.

В края на изданието е даден библиографски списък на авторските книги на Л. Георгиев с белетристичен, книговедски и литературоведски характер.

Така представено със своята изчерпателност, изданието е подходящо за студенти, преподаватели, книгоиздатели и читатели, които не само се занимават с проблемите на книгата, но проявяват по-особен интерес как се развивала тя през различните исторически периоди на родното ни книгоиздаване.

Корица на брой 1
на сп. „Издател“, излязъл
през октомври 1994 г.
Основател
Лъчезар Г. Георгиев

Стопански факултет
Катедра „Библиотекознание и масови комуникации“

Университетско издателство
„Св. св. Кирил и Методий“ – В. Търново

Редактор на броя
доц. д-р Лъчезар Георгиев

Формат 56x84/8. Печатни коли 4,75

ISSN 1310 – 4624

На корицата: изглед към СВУБИТ – София

Годишен абонамент или заявка за сп. „Издател“ може да направите на адреса на редакцията:

5000 Велико Търново, ул. „Теодосий Търновски“ № 2,
Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“
тел.: 062/ 618 295; 63 11 76; E-mail malina_pd@abv.bg

DEAR READER,

You can subscribe to the „Publisher“ magazine for the year 2005 by sending the subscription fee by mail-order to the following address:

5000 Veliko Turnovo, 2 Theodosi Turnovsky Str.

„Cyril and Methodius“ University

Prof. Dr. Luhezar Georgiev Georgiev

Please, write „Subscription fee for the „Publisher“ magazine“ on the mail-order as well as your address and Telephone number for delivery and contact. Tel. 062/618 295 или 63 11 76 (Veliko Turnovo University Pres) Thank!

ПЕЧАТНИЦА „СИРА“ – Велико Търново